

5.3 Nauka i edukacja, sport

Zgodnie z projektem ustawy budżetowej na 2009 r. nakłady budżetowe w obszarze nauka, edukacja, szkolnictwo wyższe i sport zostały zaplanowane w łącznej wysokości 55.145.279 tys. zł (tylko wydatki krajowe) i są wyższe o 5.308.869 tys. zł od nakładów zaplanowanych na te cele w ustawie budżetowej na 2008 r.

1. Nauka

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2009 na zadania realizowane w obszarze nauki zaplanowano kwotę 5.321.280 tys. zł., w tym na finansowanie badań naukowych i prac rozwojowych w budżecie państwa przewidziano kwotę 4.944.633 tys. zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2008 o 26,1%.

Ponadto na ww. cel zaplanowano 240.000 tys. zł ze środków Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.

W 2009 roku nadal najpoważniejszą pozycję wydatków stanowią środki na działalność statutową oraz badania własne szkół wyższych – 1.954.403 tys. zł., co stanowi 39,5% środków zaplanowanych na naukę z budżetu państwa. W porównaniu do roku ubiegłego wydatki te wzrastają o 2%, co jest wyrazem przyjętych założeń w zakresie stopniowego ograniczania finansowania działalności statutowej jednostek naukowych z równoczesnym zwiększaniem wydatków na projekty badawcze. Środki kierowane będą do jednostek o wysokim potencjale badawczym, zdolnych do tworzenia wiedzy na najwyższym poziomie, w tym służącej zastosowaniom praktycznym. W ramach ww. wydatków wspierany będzie rozwój naukowy młodych pracowników uczelni i placówek naukowych.

Znacząco zwiększono wydatki na finansowanie projektów badawczych i celowych (25,7% łącznych nakładów na naukę). Na ww. cel zaplanowano 1.271.821 tys. zł, tj. o 30,1% więcej niż w roku 2008, w tym 304.000 tys. zł przewidziano na projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności. Ponadto na dofinansowanie badań naukowych zaplanowano dodatkowe środki w rezerwie celowej w wysokości 410.000 tys. zł. Wydatki te zostaną w szczególności przeznaczone na projekty o istotnym znaczeniu dla gospodarki narodowej, służące zwiększeniu zastosowań wyników badań w praktyce.

Na współpracę naukową i naukowo-techniczną z zagranicą zaplanowano kwotę 196.260 tys. zł tj. o 19,8% więcej niż w roku 2008. W ramach ww. wydatków finansowany będzie udział polskich zespołów badawczych w przedsięwzięciach międzynarodowych.

W 2009 r. zwiększono także środki na rozwój bazy badawczej sektora nauki. Wydatki majątkowe na unowocześnienie infrastruktury badawczej zaplanowano w wysokości 429.117 tys. zł, co stanowi wzrost do roku 2008 o 20,7%. W ramach tej kwoty finansowane

będą przede wszystkim inwestycje budowlane oraz zakupy aparatury naukowo-badawczej. Przewidziano również środki na rozwój bazy laboratoryjnej nauki.

W ramach wspierania i inicjowania strategicznych rozwiązań badawczych w dziedzinie nauk stosowanych i prac rozwojowych znacząco wzrosną wydatki Narodowego Centrum Badań i Rozwoju przeznaczone na realizację programów służących rozwojowi gospodarczemu. Dla Centrum przewidziano środki w wysokości 588.802 tys. zł, z tego 575.494 tys. zł na realizację zadań i 13.308 tys. zł na działalność jednostki.

W 2009 r. kontynuowane będą prace związane z tworzeniem Centrum Nauki Kopernik – placówki, której zadaniem jest rozwijanie nowoczesnych form popularyzacji nauki.

Zadania w obszarze nauki realizować będzie także Polska Akademia Nauk – państwowa instytucja naukowa działająca poprzez wyłonioną w drodze wyborów korporację uczonych oraz placówki naukowe. Działalność naukowa Akademii, finansowana jest ze środków budżetowych przewidzianych na naukę, będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw nauki. Natomiast budżet Akademii, ujmowany w części 67 budżetu państwa, zaplanowany na 2009 r. w kwocie 57.174 tys. zł obejmuje wydatki na finansowanie struktury korporacyjnej Akademii, współpracę naukową z zagranicą oraz działalność pomocniczych placówek naukowych, w tym bibliotek, archiwów, muzeum, zagranicznych stacji naukowych.

Dodatkowym źródłem finansowania zadań w obszarze nauki jest Fundusz Nauki i Technologii Polskiej zasilany środkami pochodzącymi z przychodów uzyskanych z prywatyzacji. Wydatki Funduszu zostaną przeznaczone na inwestycje służące potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych.

2. Edukacja

Oświata i wychowanie

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2009 na finansowanie zadań oświatowych zaplanowano 36.435.537 tys. zł, co oznacza nominalny wzrost w porównaniu do wydatków ujętych w ustawie budżetowej na rok 2008 o kwotę 2.764.180 tys. zł, tj. o 8,3%.

Wydatki budżetu państwa na tę dziedzinę wyniosą w 2009 roku 36.225.537 tys. zł natomiast kwota 210.000 tys. zł zostanie przekazana, w związku ze zmianą sposobu dofinansowywania pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników, z Funduszu Pracy.

Znaczne zwiększenie nakładów na oświatę spowodowane jest planowanym w roku przyszłym dwukrotnym podwyższeniem wynagrodzeń dla nauczycieli, które wyniesie 5% od 1 stycznia i kolejne 5% od 1 września. Na zwiększenie wynagrodzeń nauczycieli bezpośredni wpływ będzie miała również zmiana struktury zatrudnienia związana z uzyskaniem wyższego

stopnia awansu zawodowego a także zmiana relacji wysokości średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego do kwoty bazowej stanowiącej podstawę obliczania tych wynagrodzeń. Średnioroczne przeciętne wynagrodzenie nauczyciela wzrosło w roku 2009 o 9,6% w porównaniu do roku 2008.

Środki na ten cel zostały ujęte w części oświatowej subwencji ogólnej - dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz w odrębnej rezerwie celowej – dla nauczycieli zatrudnionych w tzw. „oświacie rządowej”.

W ramach wydatków planowanych na oświatę gros środków – ponad 33.404 mln zł – przeznaczono na część oświatową subwencji ogólnej, w ramach której jednostki samorządu terytorialnego finansują zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek oświatowych.

Na finansowanie szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej zaplanowano ok. 876 mln zł.

W rezerwach celowych na zadania oświatowe zaplanowano 1.182 mln zł. Z tego źródła dofinansowywane będą głównie zadania z zakresu pomocy materialnej o charakterze socjalnym oraz edukacyjnym dla uczniów a także związane z modernizacją systemu oświaty dotyczącą obniżenia wieku szkolnego. Przeważająca część środków zostanie przekazana do jednostek samorządu terytorialnego w formie dotacji celowych.

Realizacja pozalekcyjnych zadań oświatowych wspomagana jest dodatkowo środkami planowanymi w obszarze kultury fizycznej i sportu, pochodzącymi z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla Uczniów.

Szkolnictwo wyższe

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2009 na realizację zadań w obszarze szkolnictwa wyższego zaplanowano kwotę 11.640.852 tys. zł, co oznacza wzrost w porównaniu do 2008 roku o 5,7%. Środki te ujęte zostały w budżetach ministrów nadzorujących szkoły wyższe oraz w rezerwie celowej (427.900 tys. zł).

Zadania realizowane w obszarze szkolnictwa wyższego mają na celu zapewnienie powszechności szkolnictwa wyższego, wsparcie procesu studiowania oraz podnoszenie poziomu wykształcenia i jakości kształcenia.

W ramach wydatków planowanych na szkolnictwo wyższe gros środków przekazanych zostanie na dofinansowanie działalności szkół wyższych – 10.950.771 tys. zł (94,1% łącznych nakładów). Środki te przeznaczone zostaną na realizację zadań związanych

z działalnością dydaktyczną, na pomoc materialną dla studentów i doktorantów oraz na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji.

W ramach wydatków przekazywanych na działalność dydaktyczną uczelnie publiczne otrzymują z budżetu państwa środki na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich, kształceniem kadr oraz utrzymaniem uczelni. Przewiduje się, że w 2009 r. w uczelniach publicznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych studiować będzie ponad 1,2 mln studentów.

W 2009 r. kontynuowany będzie proces zwiększenia dostępności wykształcenia wyższego dla osób w trudnej sytuacji materialnej i osób niepełnosprawnych. Zadanie to realizowane będzie głównie poprzez udzielanie bezzwrotnej pomocy materialnej. Na ten cel w budżecie państwa zaplanowano środki w wysokości 1.679.851 tys. zł, które zostaną przekazane uczelniom z przeznaczeniem na wypłatę stypendiów socjalnych, stypendiów na wyżywienie, stypendiów mieszkaniowych, stypendiów socjalnych dla osób niepełnosprawnych, stypendiów za wyniki w nauce oraz na zapomogi. Z pomocy tej mogą korzystać wszyscy studenci niezależnie od miejsca i formy kształcenia (uczelnie publiczne i niepubliczne, studia stacjonarne i niestacjonarne). Ponadto przewidziano środki (150.000 tys. zł) na zasilenie Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich, z którego spłacane są odsetki od kredytów pobranych przez studentów oraz pokrywane skutki finansowe umorzeń spłaty kredytów studenckich.

W celu zapewnienia odpowiedniej bazy dydaktycznej dla procesu kształcenia, na rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego zaplanowano środki w wysokości 430.468 tys. zł. Kwota ta przeznaczona zostanie na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji budowlanych w obiektach dydaktycznych.

3. Kultura fizyczna i sport

W projekcie ustawy budżetowej na 2009 rok na realizację zadań w obszarze kultury fizycznej i sportu zaplanowano środki w łącznej wysokości 1.747.610 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2008 o 87,5%. Z budżetu państwa przewidziano kwotę 1.055.030 tys. zł, a z funduszy celowych 692.580 tys. zł.

W 2009 r. priorytetowym zadaniem będzie kontynuacja przygotowań do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. Środki na ten cel zaplanowano w wysokości 519.339 tys. zł. W ramach tej kwoty na realizację zadań wynikających z programu wieloletniego „Przygotowanie i wykonanie przedsięwzięć EURO 2012” przeznaczono 500.000 tys. zł. Z pozostałych środków sfinansowana będzie działalność spółek celowych, tj. „Narodowe Centrum Sportu” Sp. z o.o. (7.219 tys. zł) i „PL 2012” Sp. z o.o. (10.000 tys. zł) oraz inne zadania związane z przygotowaniem do organizacji ww. przedsięwzięcia.

Środki Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla Uczniów (14.000 tys. zł) przeznaczone zostaną na dofinansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów. Na 2009 r. priorytetem programowym będzie nauka i doskonalenie pływania.

W ramach wydatków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (678.580 tys. zł) kontynuowana będzie realizacja zadań w zakresie rozwijania sportu wśród dzieci i młodzieży, a także osób niepełnosprawnych. Ze środków Funduszu oraz ze środków pozyskiwanych przez jednostki samorządu terytorialnego finansowany będzie także rozwój infrastruktury sportowej.

Ponadto w 2009 r. ze środków budżetu państwa, przewidzianych na kontrakty wojewódzkie (rezerwa celowa), będzie kontynuowana budowa i rozbudowa kompleksów sportowych w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012”. Środki na realizację tego programu zaplanowano w wysokości 250.000 tys. zł.